

De Politieke Barometer Onderwijs (meting september 2011)

Utrecht, september 2011

DUO ONDERWIJSONDERZOEK

drs. Vincent van Grinsven

drs. Marjan den Ouden

Cécile Mutgeert MEd

Postbus 6813

500 AR Utrecht

telefoon: 030 263 1080

e-mail: info@duo-onderwijsonderzoek.nl

URL: www.duo-onderwijsonderzoek.nl

INHOUDSOPGAVE

	<i>Pagina</i>
1 INLEIDING	3
2 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK	4
3 ONDERZOEKSOPZET	5
4 ONDERZOEKSRESULTATEN.....	6
4.1 Vertrouwen in het kabinet Rutte.....	6
4.2 Vertrouwen in de minister van OCW.....	7
4.3 Vertrouwen in de staatssecretaris	8
4.4 Het kabinet en het onderwijs	9
4.5 Onderwijsplannen.....	13
4.6 Politieke voorkeur	15

1 INLEIDING

Oktober 2010 is het kabinet Rutte officieel beëdigd. Op dat moment is DUO Onderwijsonderzoek met De Politieke Barometer Onderwijs gestart en hebben wij de eerste meting onder leraren en (school)directeuren verricht waarbij het vertrouwen in het nieuwe kabinet centraal stond.

Een jaar na de beëdiging van het kabinet Rutte hebben wij leraren en directeuren werkzaam in het basis- en voortgezet onderwijs opnieuw naar hun mening gevraagd over het kabinet in het algemeen en de bewindslieden van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het bijzonder.

Deze rapportage bevat de resultaten van de meting die we in de week 8 september 2011 hebben verricht

2 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

De doelstellingen van de meting zijn:

1. *Inzicht krijgen in het vertrouwen van leraren en directeuren in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs (ombo, havo, vwo) in het kabinet Rutte en in de bewindslieden van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.*
2. *Inzicht krijgen in de verwachtingen van leraren en directeuren wat betreft de levensduur van het kabinet Rutte.*
3. *Inzicht krijgen in (eventuele) wijzigingen in de partijpolitieke voorkeur van leraren en directeuren.*

3 ONDERZOEKSOPZET

Onderzoeksmethode

Het onderzoek is online uitgevoerd en daarbij is gebruik gemaakt van:

1. voor het basisonderwijs van onze online panels: het Online Panel Leerkrachten Basisonderwijs en het Online Panel Directeuren Basisonderwijs (leerkrachten en directeuren die wij – DUO Onderwijsonderzoek – periodiek benaderen voor het invullen van een online vragenlijst over ‘onderwijsrelevante onderwerpen’);
2. onze onderwijsdatabase die van tal van onderwijsfunctionarissen in het voortgezet onderwijs de namen en e-mailadressen bevat.

Onderzoeksgroepen en respons

Onderzoeksgroep	Steekproef - aantal dat de vragenlijst volledig heeft ingevuld
Leraren basisonderwijs	233
Directeuren basisonderwijs	170
Leraren voortgezet onderwijs (vmbo, havo, vwo)	359
Directeuren voortgezet onderwijs (vmbo, havo, vwo)	477
Totale gerealiseerde steekproef	1.239

De steekproef is gecheckt op representativiteit op de volgende kenmerken: de grootte van de school (uitgedrukt in het aantal leerlingen) waar de respondent werkzaam is, de denominatie van de school (openbaar, protestants christelijk, katholiek en overig) en de regio waar de school is gelegen.

Op deze kenmerken is de steekproef representatief voor de onderzoekspopulatie(s): leraren en directeuren basisonderwijs en leraren en directeuren voortgezet onderwijs.

Om een reëel beeld te krijgen van ‘het basisonderwijs’ als totaal en ‘het voortgezet onderwijs’ als totaal hebben we de resultaten gewogen. De resultaten zijn zodanig gewogen dat de verhouding tussen leraren en directeuren binnen het basisonderwijs en binnen het voortgezet onderwijs overeenkomt met de werkelijkheid. Daarmee zijn de resultaten representatief en betrouwbaar voor de totale groep leraren en directeuren in het basisonderwijs en leraren en directeuren in het voortgezet onderwijs.

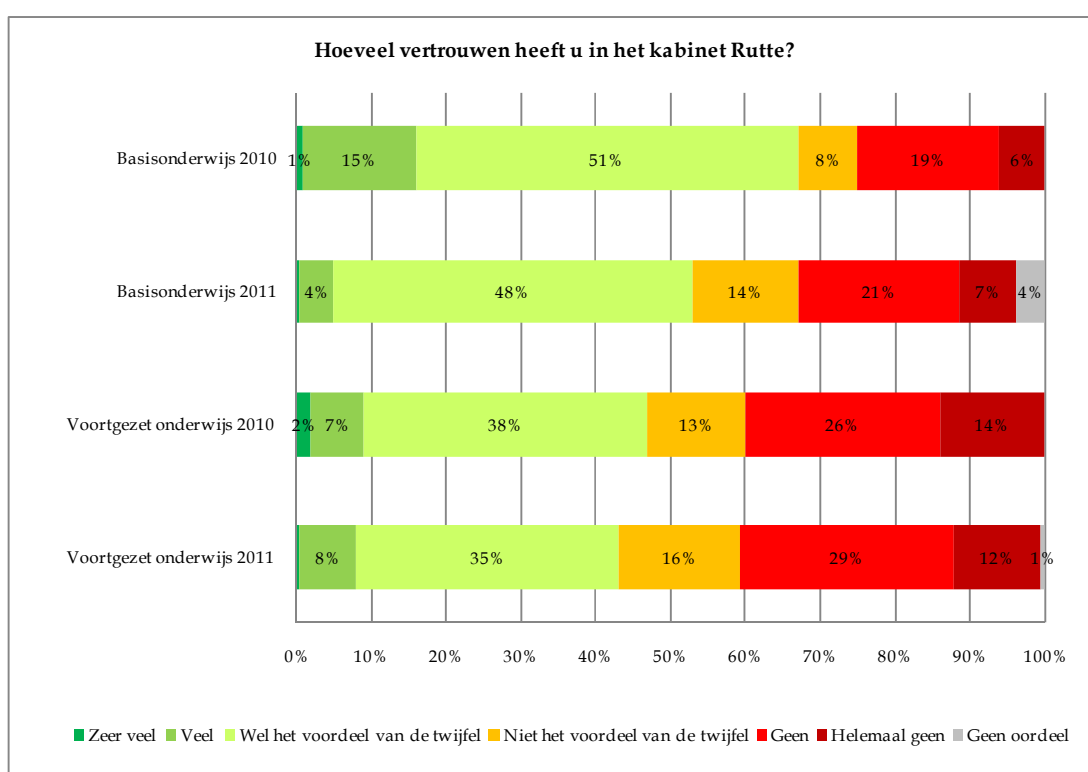
De resultaten in dit rapport zijn afgerond op hele getallen. Daardoor kan het voorkomen dat de verschillende antwoordcategorieën niet altijd optellen tot 100 procent.

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Vertrouwen in het kabinet Rutte

In de onderstaande grafiek zijn de resultaten van twee metingen weergegeven:

- de resultaten van de meting in oktober 2010 (direct na de officiële beëdiging van het kabinet Rutte);
- de resultaten van de meting die in de week van 8 september 2011 heeft plaatsgevonden.

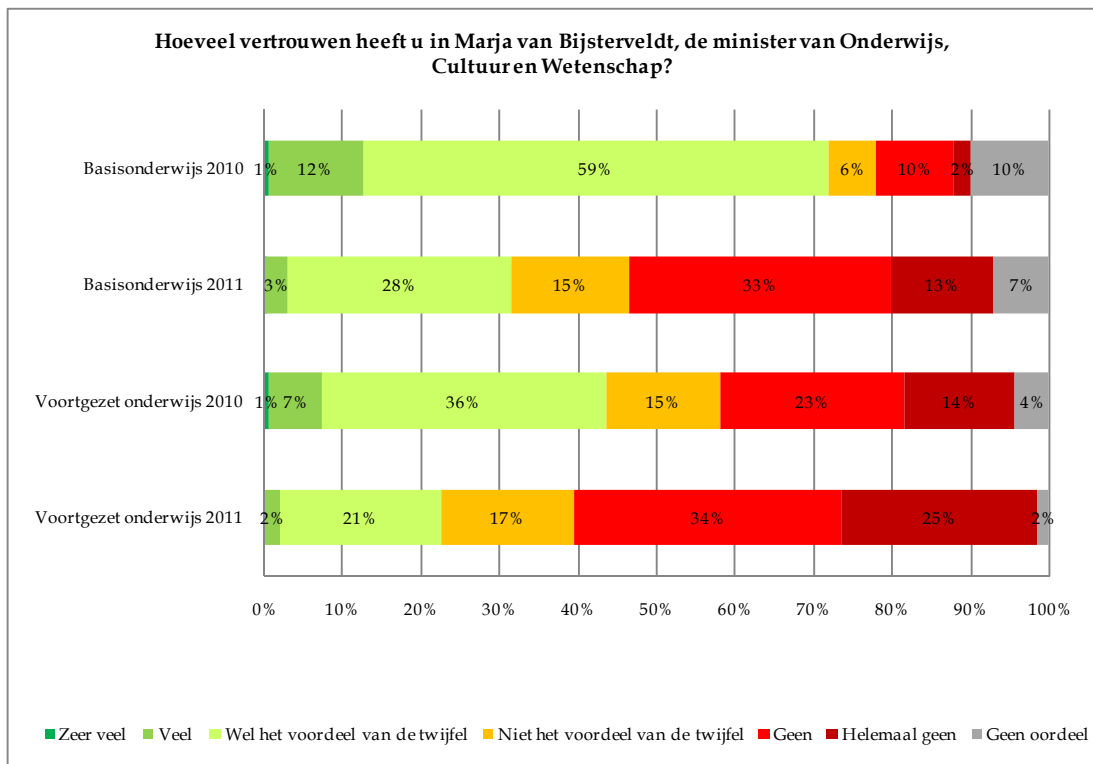

Het vertrouwen van leraren en directeuren in het *basisonderwijs* in het kabinet Rutte is gedaald. In oktober 2010 had 16% van het basisonderwijs (zeer) veel vertrouwen in dit kabinet, in september 2011 is dat gedaald naar 4%. Ook de groep die het kabinet het voordeel van de twijfel geeft, is licht gedaald van 51% in oktober 2010 naar 48% in september 2011. De groep die (helemaal) geen vertrouwen heeft in dit kabinet is licht gestegen van 25% in oktober 2010 naar 28% in september 2011.

Leraren en directeuren in het *voortgezet onderwijs* staan (nog) negatiever tegenover het kabinet Rutte dan leraren en directeuren in het basisonderwijs. In het voortgezet onderwijs heeft in september 2011 8% van de leraren en directeuren (zeer) veel vertrouwen in dit kabinet en geeft 35% het kabinet de voordeel van de twijfel. Daarnaast zegt 41% (helemaal) geen vertrouwen in het kabinet te hebben. Ten opzichte van oktober 2010 is het beeld nauwelijks gewijzigd.

4.2 Vertrouwen in de minister van OCW

Het vertrouwen dat leraren en directeuren hebben in de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Marja van Bijsterveldt, is sinds oktober 2010 sterk gedaald.

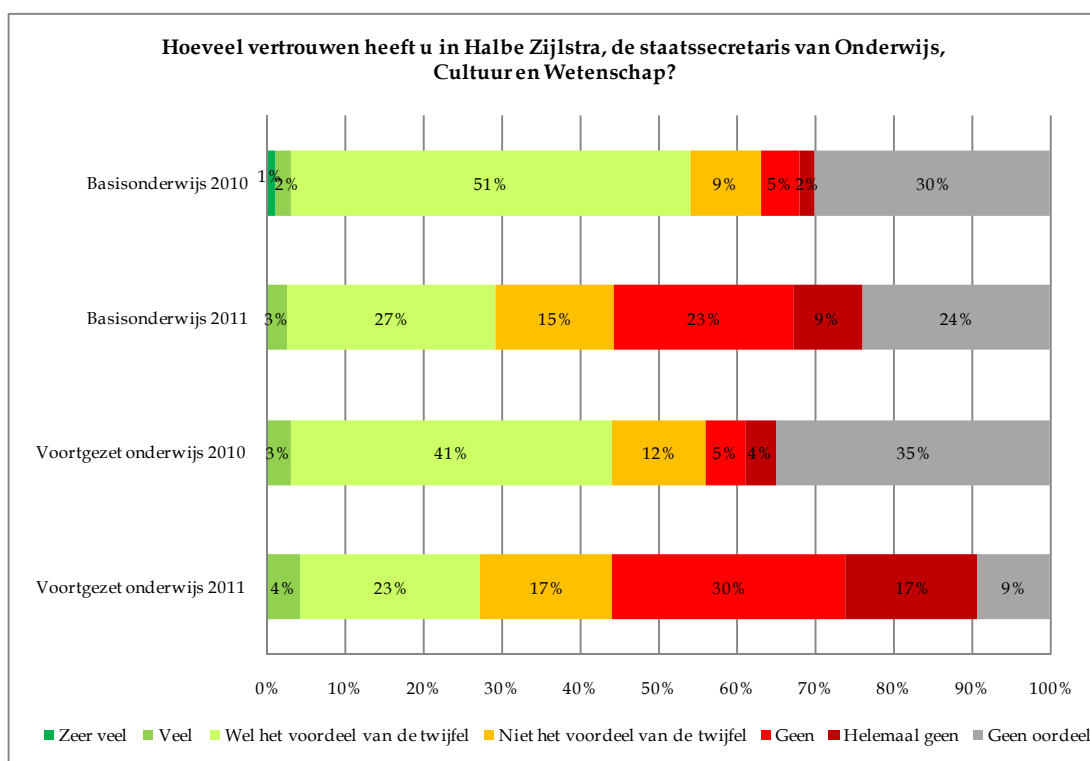

In oktober 2010 had 13% van de leraren en directeuren in het *basisonderwijs* (zeer) veel vertrouwen in de minister en gaf 59% haar het voordeel van de twijfel. Een jaar later heeft nog slechts 3% veel vertrouwen in haar en krijgt ze van 28% het voordeel van de twijfel. De groep die geen vertrouwen in haar heeft is gestegen van 12% in 2010 naar 46% in september 2011.

Ook het vertrouwen van leraren en directeuren in het *voortgezet onderwijs* in de minister is sterk afgenomen. Zes van de tien leraren en directeuren (59%) in het voortgezet onderwijs heeft op dit moment (helemaal) geen vertrouwen in haar. Slechts 2% heeft veel vertrouwen in haar en ze krijgt van 21% het voordeel van de twijfel.

4.3 Vertrouwen in de staatssecretaris van OCW

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Halbe Zijlstra, was in oktober 2010 bij relatief veel leraren en directeuren nog te onbekend om een oordeel over hem te kunnen geven. Veel van degenen die wel een oordeel over hem gaven, gaven hem in oktober 2010 het voordeel van de twijfel. In september 2011 is het aantal docenten en schoolmanagers dat een oordeel over Zijlstra heeft gestegen, met name onder leraren en directeuren in het voortgezet onderwijs.

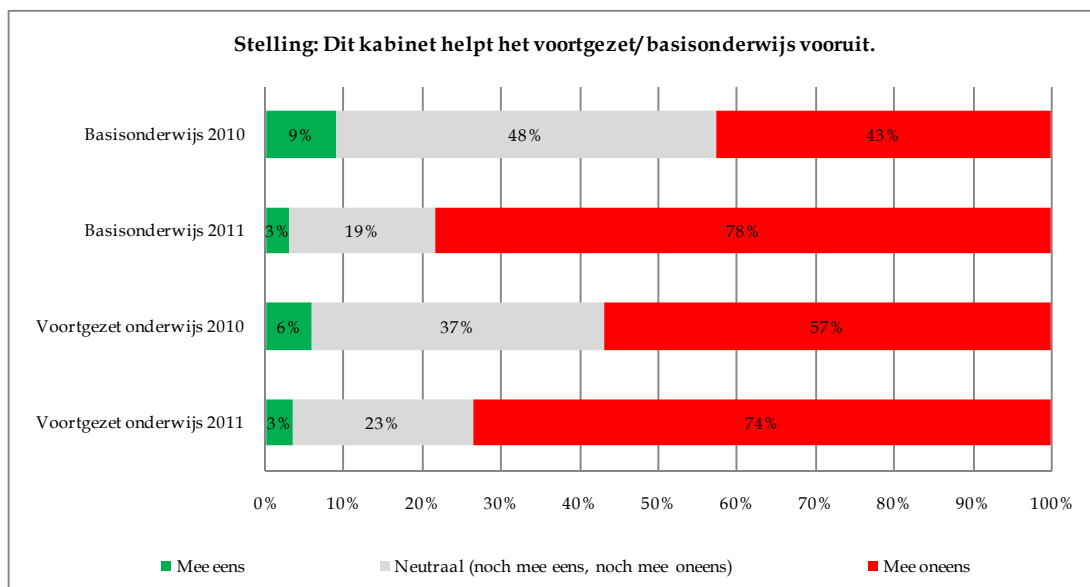
Van de leraren en directeuren in het *basisonderwijs* gaf in oktober 2010 51% de staatssecretaris het voordeel van de twijfel, dat is in september 2011 gedaald naar 27%. De groep die (helemaal) geen vertrouwen in de staatssecretaris heeft, is gestegen van 7% in 2010 naar 32% in september 2011. Nog steeds heeft een relatief grote groep - 24% - geen oordeel over de staatssecretaris.

Van de leraren en directeuren in het *voorgezet onderwijs* heeft één op de elf geen oordeel over de staatssecretaris. Bijna de helft van leraren en directeuren (47%) heeft in september 2011 (helemaal) geen vertrouwen in de staatssecretaris, in oktober 2010 lag dit percentage veel lager (9%). De groep die hem het voordeel van de twijfel geeft is gedaald van 41% naar 23%.

4.4 Het kabinet en het onderwijs

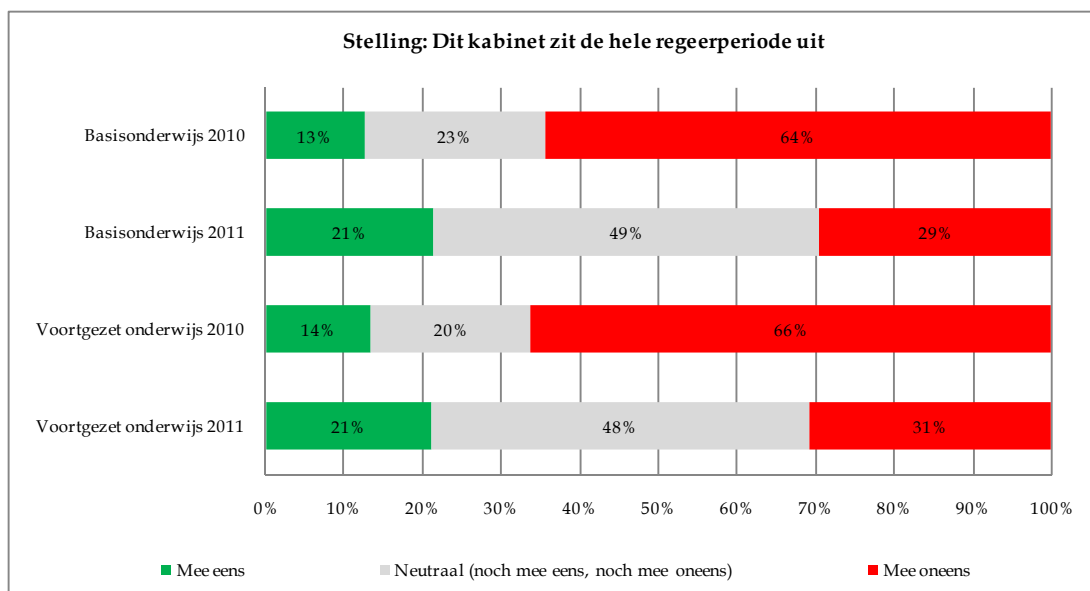
De leraren en directeurs is een aantal stellingen voorgelegd.

Stelling 1 - Dit kabinet helpt het basis/voortgezet onderwijs vooruit

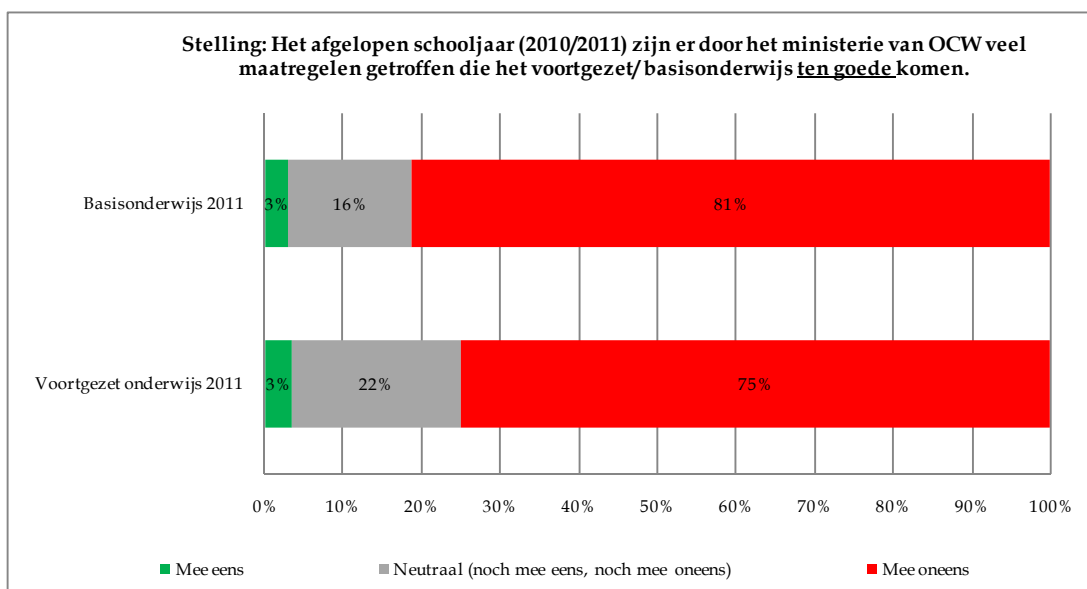
Driekwart van de leraren en directeurs in zowel het basisonderwijs (78%) als in het voortgezet onderwijs (74%) is het in september 2011 oneens met de stelling dat dit kabinet het voortgezet/basisonderwijs vooruit helpt. Deze groep is ten opzichte van oktober 2010 flink gegroeid (oktober 2010: basisonderwijs 43% oneens, voortgezet onderwijs 57% oneens).

Stelling 2 - Dit kabinet zit de hele regeerperiode uit

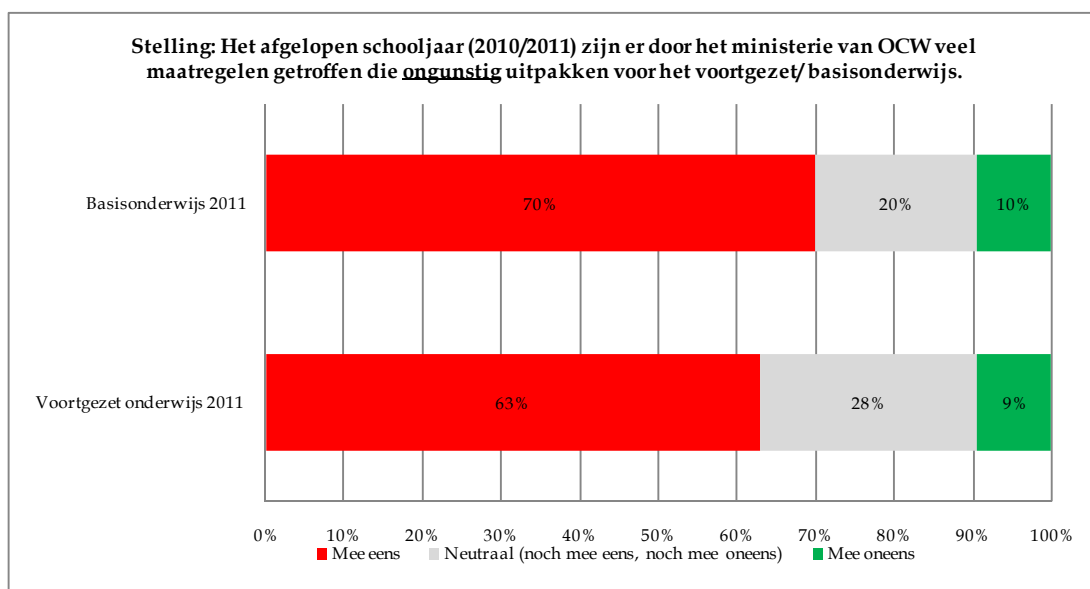
In oktober 2010 gaf tweederde van de leraren en directeuren (zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs) aan dat het kabinet Rutte er niet in zou slagen om de hele regeerperiode uit te zitten. Een jaar later – september 2011 – is het beeld heel anders: minder dan een derde van de leraren en directeuren denkt nog dat het kabinet niet de hele regeerperiode uitzet. De groep die van mening is dat dit kabinet de hele regeerperiode wel uitzet, is licht gestegen naar 21%.

Stelling 3 - Het afgelopen schooljaar (2010/2011) zijn er door het ministerie van OCW veel maatregelen getroffen die het voortgezet/basisonderwijs ten goede komen.

Met deze stelling is slechts een beperkt aantal leraren en directeuren (3%) het eens. Een iets grotere groep stelt zich neutraal op (16% basisonderwijs, 22% voortgezet onderwijs) en een ruime meerderheid (in zowel het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs) is niet van mening dat het ministerie van OCW veel maatregelen getroffen heeft die het onderwijs ten goede komen.

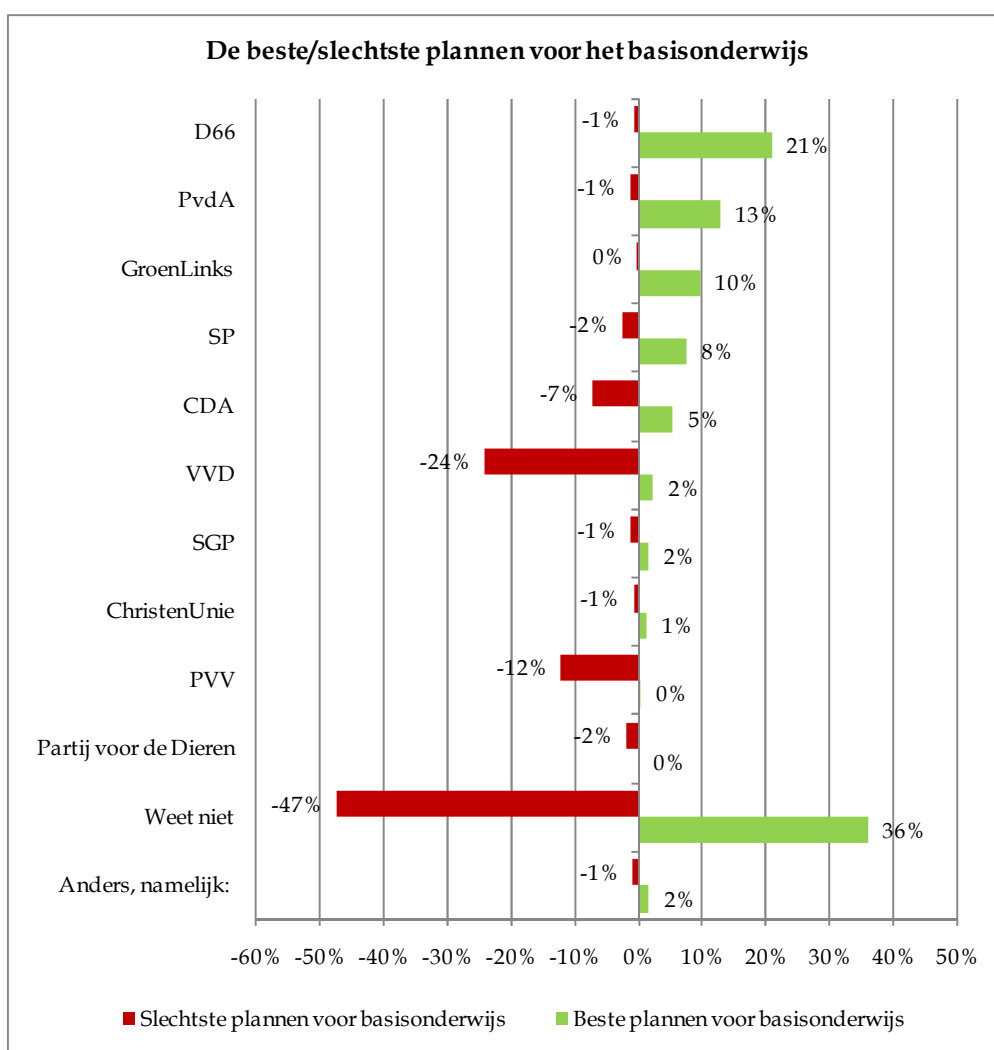
Stelling 4 - Het afgelopen schooljaar (2010/2011) zijn er door het ministerie van OCW veel maatregelen getroffen die ongunstig uitpakken voor het voortgezet/basisonderwijs.

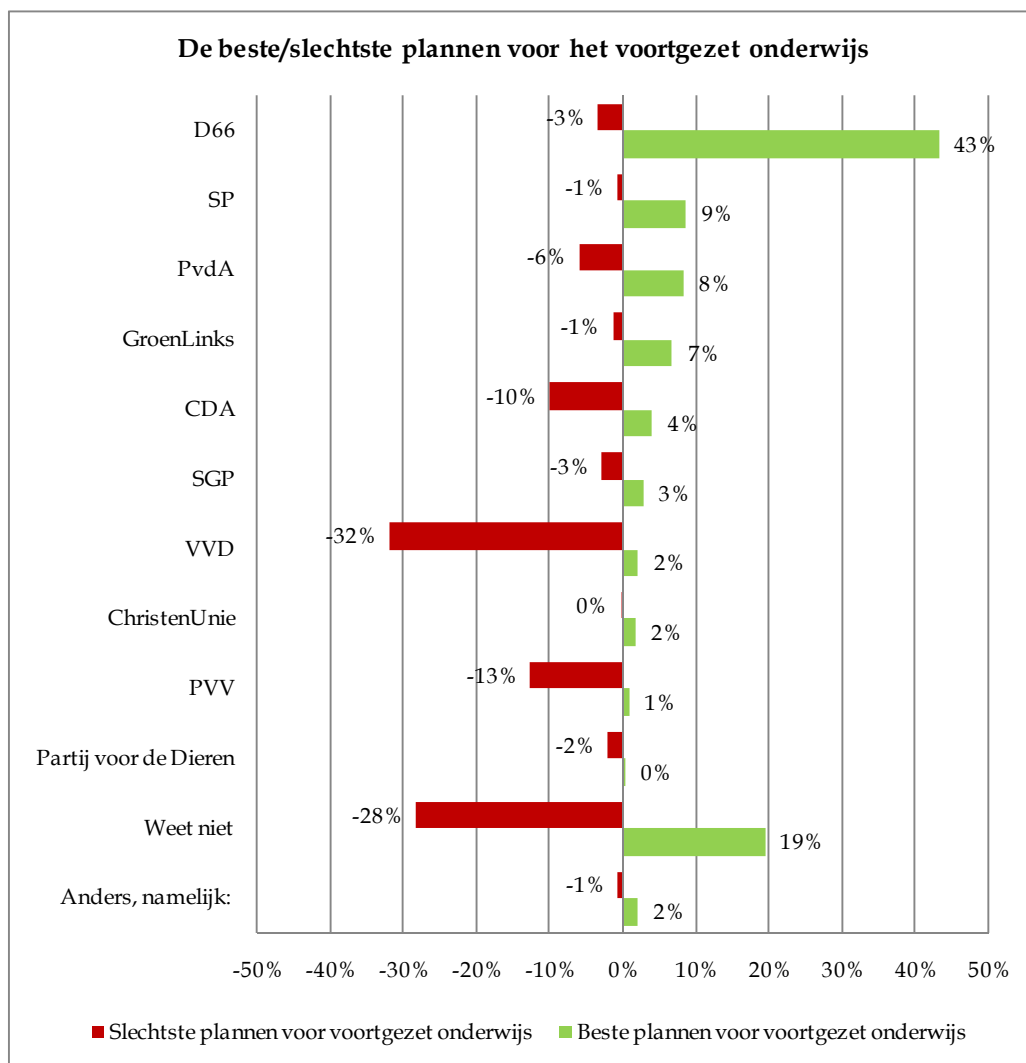
De meerderheid van de leraren en directeurs in zowel het basisonderwijs (70%) als in het voortgezet onderwijs (63%) is het eens met deze stelling.

4.5 Onderwijsplannen

Volgens relatief veel leraren en directeuren in het *basis*onderwijs hebben D66 en PvdA de beste plannen voor het basisonderwijs. VVD en PVV zijn volgens relatief veel leraren en directeuren de partijen met de slechtste plannen. Een groot deel van het basisonderwijs heeft geen uitgesproken mening over de partij met de beste of slechtste onderwijsplannen.

Volgens relatief veel leraren en directeuren in het voortgezet onderwijs is D66 de partij met de beste plannen voor het voortgezet onderwijs. Ook door relatief veel leraren en directeuren in het voortgezet onderwijs worden VVD of PVV aangewezen als de partijen met de slechtste plannen voor het voortgezet onderwijs.

4.6 Politieke voorkeur

We hebben de leraren en directeuren gevraagd op welke partij zij bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen (9 juni 2010) hebben gestemd en wat hun politieke voorkeur is *op dit moment*. Dit hebben we ook in oktober 2010 gevraagd. Onderstaande tabel laat alle resultaten zien.

Ten opzichte van het landelijke beeld zien we dat leraren en directeuren relatief weinig op VVD en PVV stemmen. Daarentegen stemmen ze relatief vaak op D66 en Groen Links. Opvallend is dat in het voortgezet onderwijs veel vaker op D66 gestemd wordt dan in het basisonderwijs. Datzelfde geldt voor GroenLinks.

Ten opzichte van oktober 2010 laat VVD een flinke daling zien, de partij daalt in het basisonderwijs van 18,1% naar 10,4%. In het voortgezet onderwijs is ook een daling te zien, maar die is iets minder groot. Ook PvdA laat een flinke daling zien in zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs. In het basisonderwijs daalt de partij van 15,1% in oktober 2010 naar 11,3% in september 2011, in het voortgezet onderwijs van 22,9% in oktober 2010 naar 16,3% in september 2011. Tenslotte zien we ook bij GroenLinks een daling. De partij kreeg in oktober 2010 in het voortgezet onderwijs nog 17,8% van de stemmen, in september 2011 is dit gedaald naar 13,8%. Ook in het basisonderwijs laat de partij een daling zien. D66 stijgt met name in het voortgezet onderwijs flink, van 16,5% van de stemmen in oktober 2010 naar 23,6% van de stemmen in september 2011.

	Basisonderwijs			Voortgezet onderwijs			Tweede Kamer- verkiezingen juni 2010
	Gestemd	Zou nu	Zou nu	Gestemd	Zou nu	Zou nu	
	TK juni 2010	stemmen okt. '10	stemmen sept. '11	TK juni 2010	stemmen okt. '10	stemmen sept. '11	
CDA	12,0%	9,0%	7,3%	9,8%	7,9%	5,7%	14%
VVD	18,1%	18,1%	10,4%	10,6%	9,2%	6,7%	21%
PVV	2,0%	1,5%	1,1%	1,0%	1,6%	0,9%	16%
PvdA	17,0%	15,1%	11,3%	28,2%	22,9%	16,3%	20%
D66	11,5%	12,6%	12,0%	14,6%	16,5%	23,6%	7%
GroenLinks	11,5%	11,1%	9,2%	16,8%	17,8%	13,8%	7%
SP	9,5%	9,5%	9,8%	7,6%	7,6%	8,4%	10%
Partij voor de Dieren	0,3%	0,5%	1,4%	0,3%	0,6%	0,3%	1%
SGP	2,4%	3,0%	2,5%	2,2%	2,9%	2,4%	1%
ChristenUnie	4,5%	4,0%	5,4%	3,2%	3,8%	2,9%	3%
Anders	1,1%	1,5%	0,2%	0,3%	0,0%	0,5%	0%
Nog onbekend/zou niet stemmen	9,9%	4,5%	29,4%	5,4%	2,5%	18,5%	
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Als de samenstelling van de Tweede Kamer zou afhangen van de politieke voorkeur van leraren en directeuren in het basisonderwijs, dan zou de zetelverdeling als volgt zijn:

Partijen	Zetelverdeling basisonderwijs september 2011	Aantal zetels winst/verlies september 2011 t.o.v. oktober 2010	Zetelverdeling basisonderwijs oktober 2010	De huidige zetelverdeling in de Tweede Kamer
CDA	16	-	16	21
VVD	22	-10	32	31
PVV	2	-1	3	24
PvdA	24	-2	26	30
D66	26	+4	22	10
GroenLinks	20	+1	19	10
SP	21	+4	17	16
Partij voor de Dieren	3	+2	1	2
SGP	5	-	5	2
ChristenUnie	11	+4	7	5
Anders	-	-2	2	-
Totaal	150		150	150

De huidige regering van VVD en CDA met gedoogsteun van de PVV zou, als het aan het basisonderwijs zou liggen, in plaats van 76 zetels dit moment (september 2011) kunnen steunen op 40 zetels. In september 2010 kreeg de huidige regering nog 51 zetels van het basisonderwijs.

Als de samenstelling van de Tweede Kamer zou afhangen van de politieke voorkeur van leraren en directeuren in het voortgezet onderwijs, dan zou de zetelverdeling als volgt zijn:

Partijen	Zetelverdeling voortgezet onderwijs september 2011	Aantal zetels winst/verlies september 2011 t.o.v. oktober 2010	Zetelverdeling voortgezet onderwijs oktober 2010	De huidige zetelverdeling in de Tweede Kamer
CDA	11	-2	13	21
VVD	12	-3	15	31
PVV	2	-1	3	24
PvdA	30	-8	38	30
D66	43	+16	27	10
GroenLinks	25	-4	29	10
SP	15	+2	13	16
Partij voor de Dieren	1	-	1	2
SGP	4	-1	5	2
ChristenUnie	5	-1	6	5
Anders	1	+1	-	-
Totaal	150		150	150

De huidige regering van VVD en CDA met gedoogsteun van de PVV zou, als het aan het voortgezet onderwijs zou liggen op dit moment kunnen steunen op 25 zetels. In september 2010 kreeg de huidige regering nog 31 zetels van het voortgezet onderwijs.